

Paneurópska vysoká škola v Bratislave	
Dátum:	13 -12- 2017
Ev.č.:	JTP-333/2014
Vypracovateľ:	J.P.
Vybavuje:	J.P.

O p o n e n t s k ý   p o s u d o k
na habilitačnú prácu PhDr. JUDr. Mgr. Jozefa Medelského, PhD.

„Trestná zodpovednosť právnických osôb“

Rozhodnutím predsedu Vedeckej rady Fakulty práva Paneurópskej vysokej školy doc. JUDr. PhDr. Petra Potascha, PhD. zo dňa 21.2.2014 som bol vymenovaný za oponenta habilitačnej práce „Trestná zodpovednosť právnických osôb“ v habilitačnom konaní PhDr. JUDr. Mgr. Jozefa Medelského, PhD. v odbore 3.4.7 trestné právo . Na oponentúru mi bola súčasne predložená habilitačná práca v klasickej väzbe klasifikačných prác v rozsahu 176 strán čistého textu, ktorú z hľadiska vecného obsahu okrem formálnych náležitostí tvorí úvod, päť kapitol, záver a zoznam použitých prameňov. Súčasťou práce sú aj abstrakt v slovenskom a anglickom jazyku, ako aj zoznam skratiek a stručné zhrnutie skúmanej problematiky v anglickom jazyku.

Pod tradičným pojmom „trestná zodpovednosť právnických osôb“ sa nemôže skrývať nič iné ako v súčasnosti jedna z najčastejšie pertraktovaných problematík trestného práva, ba možno aj práva ako takého. Zásadný problém súvisiaci s touto problematikou je otázka opodstatnenosti a vhodnosti uplatňovania trestnej zodpovednosti právnických osôb, ako aj otázka hľadania vhodných hmotnoprávných a procesných právnych mechanizmov uplatňovania trestnej zodpovednosti v takýchto prípadoch. S týmito skutočnosťami je spojený aj problém neobvyklosti inštitútu trestnej zodpovednosti právnických osôb v právnom prostredí nielen Slovenskej republiky, ale aj v prostredí kontinentálneho právneho systému ako celku. K tejto situácii pristupuje aj skutočnosť, že v podmienkach Slovenskej republiky neexistujú s uplatňovaním trestnej zodpovednosti právnických osôb praktické skúsenosti, čím je skúmanie tejto problematiky posunuté viac menej do roviny teoretickej. Skúmanie tejto problematiky v aplikačnej rovine je v podstate možné len v hypotetickej rovine, prípadne v rovine komparácie so skúsenosťami v krajinách, kde sa trestná zodpovednosť právnických osôb uplatňuje dlhšie. Predpokladom úspešného hľadania možných riešení naznačených súvisiacich problémov je predovšetkým dôsledné poznanie a pochopenie jednotlivých inštitútov právnej úpravy skúmanej problematiky, ako aj ich teoretických východísk, tak z pohľadu hmotnoprávneho , ako aj z pohľadu trestnoprocesného.

Preto treba uvítať a oceniť každý pokus zameraný na všestranné a ucelené skúmanie trestnej zodpovednosti právnických osôb na základe dostupných a relevantných poznatkov o tejto problematike, a to so všetkými dôsledkami, či súvislosťami. Hneď v úvode treba uviesť , že cieľ, ktorý je v habilitačnej práci podobným spôsobom v úvode formulovaný , ale pritom zbytočne fragmentálne, sa autorovi jej vypracovaním podarilo tvorivo naplniť.

Akceptovať možno aj hypotézu vyjadrenú v úvode práce slovami „existencia právnej úpravy trestnej zodpovednosti právnických osôb je v našom právnom poriadku pozitívom“. Polemizovať však treba s tvrdením autora v súvislosti s formuláciou hypotézy (s. 12) a to „potreba aplikácie tohto inštitútu (rozumej inštitút trestnej zodpovednosti právnických osôb) je enormná“.

V súvislosti s hodnotením habilitačnej práce treba upozorniť na skutočnosť, že táto vychádza z obsahu autorovej monografie s názvom „Trestná zodpovednosť právnických osôb“, ktorú vydal v roku 2016. Táto monografia vychádza z právneho stavu analyzovaných úprav trestnej zodpovednosti právnických osôb vybraných krajín k termínu vydania. V hodnotenej habilitačnej práci sú zapracované zmeny súvisiace najmä s legislatívnymi zmenami tejto problematiky v Českej a Slovenskej republike po vydaní monografie, ako aj zhodnotenie súčasnej slovenskej právnej úpravy skúmanej problematiky, vrátane návrhov de lege ferenda, vzťahujúcich sa na skúmanú problematiku.

Naplneniu cieľa podriadil autor nielen štruktúru práce ale aj obsah jej jednotlivých častí. Autor začína svoju prácu tradičným úvodom, v ktorom okrem predstavenia podstaty skúmaného problému načrtol aj teoreticko-metodologické východiská skúmania problematiky. Autor potom pokračuje opisom stručného obsahu jednotlivých kapitol, za účelom dokumentovania napĺňania stanoveného cieľa. Za účelom naplnenia cieľa zvolil potom pri vypracovaní práce osvedčený postup skúmania problému od všeobecného ku konkrétnemu.

V prvej kapitole autor vysvetľuje zrozumiteľným, ale pri tom odborným spôsobom základné súvisiace pojmy, ako je samotný pojem „právnické osoby“, vrátane ich typológie, ako aj teoretické základy, spôsoby uplatnenia a podmienky zavedenia trestnej zodpovednosti právnických osôb. Súčasťou obsahu tejto kapitoly sú aj zaujímavé a inšpiratívne historické konotácie podstaty a dôvodov zavedenia trestnej zodpovednosti právnických osôb, a to tak z pohľadu anglo-amerického právneho systému, ako aj z pohľadu kontinentálneho právneho systému. Vytvoril tak akési metodologické východisko pre ďalší výklad parciálnych častí skúmanej problematiky, vrátane vytvorenia metodologického základu pre ozrejenie tejto problematiky vo výučbe. Nejde však do hĺbky skúmanej problematiky, ale v prevažnej väčšine stavia len na opísaní súvisiacich faktov. Miestami však možno v texte vybadať aj významnejšie analytické prvky.

Dôkazom pokračovania v nastúpenej línii spracovania problematiky je aj obsah druhej kapitoly. Autor najprv analyzoval návrhy právnej úpravy trestnej zodpovednosti právnických osôb z rokov 2004, 2005, 2006, 2008 a 2010 vo všeobecnej rovine tak, aby bola zrejماً ich podstata. Potom následne jednotlivé návrhy charakterizoval z pohľad rozsahu kriminalizácie (rozsah trestných činov za ktoré bolo možné právnické osoby sankcionovať), ako aj z pohľadu limitov trestnej zodpovednosti právnických osôb (na ktoré právnické osoby sa trestná zodpovednosť podľa jednotlivých návrhov nevzťahovala). Výsledok analýzy má však len informačný charakter, bez hodnotiacich prvkov. Na viac autor si v texte jednotlivých častí tejto kapitoly vypomáhal doslovnou citáciou jednotlivých navrhovaných ustanovení, čo by v habilitačnej práci nemalo byť, ale tieto by mali byť „prerozprávané“.

Zaujímavou z hľadiska obsahu je tretia kapitola práce. Autor sa v nej sústredil na vysvetlenie vzťahu medzi administratívnou zodpovednosťou právnických osôb za delikty, ktoré majú povahu správneho deliktu a ktorá sa uplatňuje aj u nás, a administratívnou

zodpovednosťou za trestné činy právnických osôb, ktorá sa uplatňuje v súlade s platnou úpravou v podmienkach Spolkovej republiky Nemecko. Napriek tomu, že prístup spracovania textu je aj v tomto prípade prevažne len opisný, sú z jej obsahu zrejmé mnohé poznatky a fakty, ktoré sú pre právnú teóriu v našich územných podmienkach zjavne prínosné.

Zaujímavou, a vzhľadom na celú plejádu informácií aj podnetnou, je štvrtá kapitola práce. Autor sa v nej snaží o širokospektrálnu analýzu španielskej a českej právnej úpravy trestnej zodpovednosti právnických osôb. Prevažujúci pomerne podrobný a vysvetľujúci opis legálnych ustanovení právnych úprav oboch štátov je doplnený aj o niektoré vlastné postrehy a úvahy. Chýba však to, čo autor na začiatku textu kapitoly sľubuje, teda vykonanie komparácie analyzovaných úprav týchto štátov s relevantnou úpravou Slovenskej republiky, teda konkrétne porovnanie v čom sa slovenská úprava s týmito úpravami zhoduje a v čom je rozdielna.

Prínosom pre poznanie slovenskej platnej úpravy trestnej zodpovednosti právnických osôb je súvisiaci text piatej kapitoly práce. Autor vysvetľuje konkrétne ustanovenia zákona upravujúceho jednotlivé hmotnoprávne a procesné inštitúty uplatňovania trestnej zodpovednosti právnických osôb v širších súvislostiach a robí to zároveň odborným, ale pritom zrozumiteľným spôsobom. Textu však chýba podrobnejšie poukázanie na možné problémy, súvisiace s aplikáciou jednotlivých ustanovení tak hmotnoprávneho, ako aj procesného charakteru. Autor sa v tomto mohol inšpirovať napríklad vystúpeniami slovenských účastníkov, ktoré odzneli na medzinárodnej vedeckej konferencii „**Zákon o trestní odpovědnosti právnických osob – pět let poté**“, organizovanej Katedrou trestného práva Právnickej fakulty Univerzity Karlovy v spolupráci s advokátskou kanceláriou Kinstellar, s.r.o., ktorá sa uskutočnila v Prahe dňa 14. marca 2017.

Pozitívne možno hodnotiť aj spôsob zovšeobecnenia záverov, ku ktorým autor dospel, a ktoré tvoria obsah záveru práce. Tieto závery pôsobia veľmi dôveryhodne, podnetne, ale nie vždy majú oporu v zisteniach, ku ktorým v práci autor dospel. Preto možno položiť otázku, ako sa vlastne autor práce k týmto inak opodstatneným záverom dopracoval. Napriek tomu by asi nebolo vhodné autorom predkladané návrhy de lege ferenda bez ďalšieho podrobného odborného posúdenia a širšej oponentúry automaticky v legislatívnom procese aj realizovať. Výslovne by sa na túto tému žiadala širšia diskusia zainteresovaných odborníkov. Treba dúfať, že táto časť práce aj vďaka autorovi k vyvolaniu takejto diskusie prispeje.

Pre potreby spracovania habilitačnej práce využil autor odborné znalosti z oblasti trestného práva hmotného a procesného, kriminológie, sociológie, ako aj poznatky iných právnych odvetví.

Po stránke formálnej úpravy práce, vrátane jazykového hľadiska a použitých formulácií, je práca na požadovanej úrovni. Treba však v tejto súvislosti poukázať aj na to, že v práci je niekoľko „technických“ pochybení, ako napríklad prázdna strana 13.

Autor habilitačnej zvolil na vypracovanie práce vhodné vedecké metódy. Využil najmä metódu analýzy a syntézy, historickú metódu, a komparačnú metódu. Aplikácia zvolených metód nasvedčuje tomu, že autor práce vedecké metódy dostatočne a tvorivo ovláda.

Pozitívne treba oceniť skutočne reprezentatívny výber odbornej literatúry a iných relevantných zdrojov, z ktorých autor pri vypracovaní práce vychádzal. Chýba však odborná

literatúra, vzťahujúca sa na skúmanú problematiku , vydaná v období koncom roku 2016 a v prvej polovici roku 2017.

Hodnotená habilitačná práca, preukázateľne prináša v skúmanej oblasti nové a v mnohom podnetné poznatky, využiteľné nielen na obohatenie teórie, ale aj v aplikačnej rovine. Osobitne pozitívne treba hodnotiť už spomínané autorove úvahy de lege ferenda.

Okrem bežných pripomienok , ktoré sú uvedené v texte posudku, zásadné pripomienky voči posudzovanej habilitačnej práci neuplatňujem.

Záver:

PhDr. JUDr. Mgr. Jozef Medelský, PhD. vypracovaním habilitačnej práce „Trestná zodpovednosť právnických osôb “ preukázal požadované odborné teoretické a praktické znalosti, ako aj schopnosť tvorivo využívať vedecké metódy práce. Posudzovaná habilitačná práca prináša v skúmanej oblasti nové vedecké poznatky a spĺňa tak kritériá vyžadované pre tento druh prác. Preto odporúčam, aby bol PhDr. JUDr. Mgr. Jozefovi Medelskému, PhD. na základe predloženej habilitačnej práce a po jej úspešnej obhajobe priznaný vedecko-pedagogický titul „docent“ v odbore 3.4.7 Trestné právo.

Zároveň navrhujem, aby sa v rámci obhajoby habilitačnej práce habilitant vyjadril k ustanoveniu § 21 ods. 1 a § 23 ods. 1 a 2 zákona o TZPO, v ktorom je uvedený pojem „začatie trestného stíhania proti právnickej osobe“, najmä z pohľadu, či považuje tento pojem v uvedených súvislostiach za správny . Bolo by taktiež vhodné, aby sa v rámci obhajoby habilitačnej práce habilitant vyjadril ku konkrétnemu porovnaniu, v čom sa slovenská úprava so španielskou a českou úpravou zhoduje a v čom je rozdielna.

Bratislava, 28. novembra 2017

doc. JUDr. Peter Polák, PhD.

